

**Príplatky potrúpia aj nemocnice  
(HN; 29/2018; 09/02/2018; s.: 3; Kristína Votrubová ; Zaradenie: TÉMA DŇA)**

PODNIKANIE

Podľa predkladateľov treba tlačiť na rast miezd, niektoré odvetvia upozorňujú na zdražovanie.

Kristína Votrubová

Bratislava – Buď stúpne cena chleba, alebo pekárne čakajú vážne problémy. Aj to je dôsledok novely Zákonníka práce, o ktorej včera rokoval parlament a ktorá zavádza zvýšené príplatky za prácu v noci, cez víkendy a sviatky. Zvýšenie nákladov na mzdy spôsobí problémy aj iným odvetviam, dosahy sa však prejavia až neskôr. Predkladatelia novely hrozbu prepúšťania odmietajú a tvrdia, že aktuálny hospodársky rast treba využiť a tlačiť na platy.

Náklady na mzdy sú nízke

Novela okrem zvyšovania príplatkov obsahuje aj zvýhodnené 13. a 14. platy a parlament by ju mal schváliť na budúci týždeň. Kým podnikatelia už dlho upozorňujú na to, že toto opatrenie bude mať negatívne dosahy na podnikateľské prostredie, poslanci Smeru vo včerajšej rozprave ubezpečovali, že problémy nehrozia a je ešte veľký priestor na to, aby mzdy rástli. Jeden z predkladateľov zákona, Ján Podmanický, argumentoval tým, že na Slovensku tvoria mzdy 36 percent z HDP, v západných krajinách je to však 49 percent. Zároveň dodal, že zisk firmami u nás tvorí 51 percent HDP, kým na západe 36 percent. Obvinenia o tom, že opatrenie bude viesť k prepúšťaniu, je podľa neho nepravdivé. "Skutočné čísla ukazujú presný opak, dvíha sa zamestnanosť, znižuje sa nezamestnanosť, a to aj v okresoch, kde je najvyššia nezamestnanosť," poukázal. Tento rok by sa totiž malo vytvoriť 40-tisíc nových pracovných miest a nezamestnanosť by mala aj naďalej klesať. A to aj napriek tomu, že minimálna mzda sa zvýšila o takmer desať percent na 480 eur. "Aj pri minimálnej mzde niektorí pseudoodborníci, pseudoodborníci tvrdili, že bude znamenať hromadné prepúšťanie. Napriek prudkému nárastu však prudko stúpa zamestnanosť," zhrnul ďalší poslanec za stranu Smer Erik Tomáš. Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení však vysvetľuje, že opatrenia, ktoré dvíhajú náklady, sa ukážu až v časoch, keď sa bude ekonomike dariť menej a firmy prídu o svoje zákazky. "Naplnilo sa to neprejaví dnes ani zajtra, ale naplnilo sa to prejaví práve v čase, keď príde nejaké zakolísanie na svetových trhoch a zamestnávatelia budú nútení hľadať alternatívne riešenia," upozornila hovorkyňa asociácie Miriam Španíková.

Nemocnice bijú na poplach

Tomáš uviedol, že Smer si váži každého jedného podnikateľa, no pre stranu "bol, je a vždy bude na prvom mieste zamestnanec. Vzhľadom na priaznivú situáciu v súčasnosti viac ako kedykoľvek predtým aj jeho mzda". Príplatky však môžu istou formou zaplatiť aj zamestnanci. Tajomník Republ i kovej únie zamestnávateľov Martin Hošťák ešte dávnejšie upozornil, že "príplatky nepomôžu veľkej časti občanov, ktorí ich navyše aj zaplatia, vzhľadom na možné zvýšenie cien niektorých tovarov alebo služieb. Študenti, dôchodcovia, jednoducho tí, čo nepracujú." Nevyhnutné zvyšovanie cien už avizovali pekári, ktorí pracujú prevažne v noci. Aj keď oproti originálnemu návrhu dosiahli kompromis, tvrdia, že akékoľvek zvýšenie nákladov je pre nich vážnym problémom. Konečná novela Zákonníka práce totiž obsahuje výnimku pre prevádzky, kde sa pracuje prevažne v noci. Od mája budú musieť za

prácu v noci priplácať najmenej 25 percent hodinovej minimálnej mzdy a od budúcoročného mája aspoň 35 percent. "Nižšie príplatky berieme ako rozumný kompromis, ktorý odzrkadľuje reálny negatívny stav v pekárňach na Slovensku. Neustále však trváme na dodržiavaní zákona o cenách a aktualizácii odbytových cien," ozrejmil zástupca Rady pekárov Vladimír Baričák. Väčšina pekárni totiž už teraz bojuje s nerentabilitou a červenými číslami. "Akékoľvek zvýšené príplatky bez ich reálneho premietnutia do cien budú mať dosah na každého jedného pekára," dodal. Problém s novelou majú aj slovenské nemocnice. Zvyšovanie príplatkov sa totiž bude týkať aj štátnych zamestnancov. "Zdravotné poisťovne už oznámili, že nemajú zdroje na krytie výdavkov spojených s prijatím sociálneho balíčka," upozornila Asociácia nemocníc Slovenska.

---

### **Príplatky potrápia aj nemocnice**

**(hnonline.sk; 09/02/2018; Kristína Votrubová ; Zaradenie: ekonomika)**

**<https://finweb.hnonline.sk/ekonomika/1690196-priplatky-potrapia-aj-nemocnice>**

#### Príplatky potrápia aj nemocnice

Buď stúpne cena chleba, alebo pekárne čakajú vážne problémy. Aj to je dôsledok včera schválenej novely Zákonníka práce, ktorý zavádza zvýšené príplatky za prácu v noci, cez víkendy a sviatky. Zvýšenie nákladov na mzdy spôsobí problémy aj iným odvetviam, dosahy sa však prejavia až neskôr. Predkladatelia novely hrozbu prepúšťania odmietajú a tvrdia, že aktuálny hospodársky rast treba využiť a tlačiť na platy.

#### Náklady na mzdy sú u nás nízke

Poslanci včera zahlasovali za nový Zákonník práce, ktorý okrem zvyšovania príplatkov obsahuje aj zvýhodnené 13. a 14. platy. Kým podnikatelia už dlho upozorňujú na to, že toto opatrenie bude mať negatívne dosahy na podnikateľské prostredie, poslanci Smeru na včerajšej rozprave ubezpečovali, že problémy nehrozia a je ešte veľký priestor na to, aby mzdy rástli. Jeden z predkladateľov zákona, Ján Podmanický, argumentoval tým, že na Slovensku tvoria mzdy 36 percent z HDP, v západných krajinách je to však 49 percent. Zároveň dodal, že zisk firiem u nás tvorí 51 percent HDP, kým na západe 36 percent.

Obvinenia o tom, že opatrenie bude viesť k prepúšťaniu, je podľa neho nepravdivé. "Skutočné čísla ukazujú presný opak, dvíha sa zamestnanosť, znižuje sa nezamestnanosť, a to aj v okresoch, kde je najvyššia nezamestnanosť," poukázal. Tento rok by sa totiž malo vytvoriť 40-tisíc nových pracovných miest a nezamestnanosť by mala aj naďalej klesať. A to aj napriek tomu, že minimálna mzda sa zvýšila o takmer desať percent na 480 eur. "Aj pri minimálnej mzde niektorí pseudoanalytici, pseudoodborníci tvrdili, že bude znamenať hromadné prepúšťanie. Napriek prudkému nárastu však prudko stúpa zamestnanosť," zhrnul ďalší poslanec za stranu Smer Erik Tomáš.

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení však vysvetľuje, že opatrenia, ktoré dvíhajú náklady, sa ukážu až v časoch, keď sa bude ekonomike dariť menej a firmy prídu o svoje zákazky. "Naplno sa to neprejaví dnes ani zajtra, ale naplno sa to prejaví práve v čase, keď príde nejaké zakolísanie na svetových trhoch a zamestnávatelia budú nútení hľadať alternatívne riešenia," upozornila hovorkyňa asociácie Miriam Špániková.

#### Nemocnice bijú na poplach

Tomáš uviedol, že Smer si váži každého jedného podnikateľa, no pre stranu "bol, je a vždy bude na prvom mieste zamestnanec. Vzhľadom na priaznivú situáciu v súčasnosti viac ako kedykoľvek predtým aj jeho mzda". Príplatky však môžu istou formou zaplatiť aj zamestnanci. Tajomník Republikovej únie zamestnávateľov Martin Hošťák ešte dávnejšie upozornil, že "príplatky nepomôžu veľkej časti občanov, ktorí ich navyše aj zaplatia, vzhľadom na možné zvýšenie cien niektorých tovarov alebo služieb. Študenti, dôchodcovia, jednoducho tí, čo nepracujú."

Nevyhnutné zvyšovanie cien už avizovali pekári, ktorí pracujú prevažne v noci. Aj keď oproti originálnemu návrhu dosiahli kompromis, tvrdia, že akékoľvek zvýšenie nákladov je pre nich vážnym problémom. Konečná novela Zákonníka práce totiž obsahuje výnimku pre prevádzky, kde sa pracuje prevažne v noci. Od mája budú musieť za prácu v noci priplácať najmenej 25 percent hodinovej minimálnej mzdy a od budúcoročného mája aspoň 35 percent. "Nižšie príplatky berieme ako rozumný kompromis, ktorý odzrkadľuje reálny negatívny stav v pekárňach na Slovensku. Neustále však trváme na dodržiavaní zákona o cenách a aktualizácii odbytových cien," ozrejmil zástupca Rady pekárov Vladimír Baričák. Väčšina pekárni totiž už teraz bojuje s nerentabilitou a červenými číslami. "Akékoľvek zvýšené príplatky bez ich reálneho premietnutia do cien budú mať dosah na každého jedného pekára," dodal.

Veľký problém s novelou majú aj slovenské nemocnice. Vďaka Tomášovmu pozmeňujúcemu návrhu sa totiž zvyšovanie príplatkov bude týkať aj štátnych a verejných zamestnancov. Odhadovaný ročný dosah je 15 miliónov eur. "Zdravotné poisťovne už oznámili, že nemajú zdroje na krytie výdavkov spojených s prijatím sociálneho balíčka," upozornila Asociácia nemocníc Slovenska.

## PRÍPLATKY PO NOVOM

Nočná práca

Všeobecná práca:

od mája 2018:

30 percent z hodinovej minimálnej mzdy

od mája 2019:

40 percent z hodinovej minimálnej mzdy

Nočná práca

Riziková práca:

od mája 2018:

35 percent z hodinovej minimálnej mzdy

od mája 2019:

50 percent z hodinovej minimálnej mzdy,

Možnosť dohodnúť s odbormi nižšiu sadzbu o päť percentuálnych bodov, to neplatí pri rizikovej práci.

Sviatok

100 percent z priemerného zárobku

Možnosť dohodnúť s odbormi nižšiu sadzu nie je.

Sobota

od mája 2018:

25 percent z hodinovej minimálnej mzdy

od mája 2019:

50 percent z hodinovej minimálnej mzdy

Možnosť dohodnúť s odbormi nižšiu sadzbu o päť percentuálnych bodov.

Nedeľa

od mája 2018:

50 percent z hodinovej minimálnej mzdy

od mája 2019:

100 percent z hodinovej minimálnej mzdy.

Možnosť dohodnúť s odbormi nižšiu sadzbu o 10 percentuálnych bodov.

13. a 14. platy v kocke:

Oba sú dobrovoľné

Ich minimálna hodnota musí byť priemerný mesačný zárobok zamestnanca

Úľava sa vzťahuje maximálne na 500 eur

Tento rok pôjde o odpustenie zdravotných odvodov, v roku 2019 by to mali byť aj sociálne odvody a daň z príjmu

Zvýhodnený 13. plat bude môcť dostať zamestnanec pracujúci vo firme minimálne dva roky, 14. plat až po štyroch rokoch

Podmienkou zvýhodneného 14. platu je vyplatenie 13. Platu.

---

## **Poslanci debatujú o životnom štýle Slovákov**

**(8. február 2018, ZdN)**

8. február 2018 - Navrhujú, ako ho zlepšiť

Poslanci v parlamente debatujú vo štvrtok o životnom štýle Slovákov. Zhodujú sa, že by mal byť zdravší, opozícia v tejto veci poukazuje i na väčšiu angažovanosť štátu či verejnoprávnych médií.

Na pôde parlamentu k tejto téme prebieha konferencia. Organizuje ju OĽaNO. Potrebu diskutovať o zdraví Slovákov má podľa hnutia veľa lekárov či zdravotníckych pracovníkov, ktorí si uvedomujú súčasný nevyhovujúci stav slovenskej populácie. Na konferencii vystúpi aj predstaviteľ ministerstva zdravotníctva.

"Celá dnešná medicína je postavená na liečení pacienta, nie na tom, ako predchádzať ochoreniam," povedal podpredseda parlamentného zdravotníckeho výboru Alan Suchánek (OĽaNO).

Pripomenul, že so zhoršujúcim sa zdravotným stavom Slovákov narastajú liečebné náklady a zvyšuje sa počet invalidných pacientov, čím stúpa zadlženosť zdravotníctva. Suchánek preto navrhuje štrukturálne zmeny vo výchove obyvateľstva. Do praxe by sa podľa neho mala viac pretláčať preventívna medicína zo strany lekárov a zdravotníckych pracovníkov. Je za to, aby lekári mali v rámci predgraduálnej a postgraduálnej výchovy zavedený ako certifikovaný predmet preventívnu medicínu.

Zlepšenie situácie by podľa neho malo priniesť aj preplácanie konzultácií lekárom zdravotnou poisťovňou či podpora vzniku série relácií v RTVS o základoch zdravovedy a zdravého životného štýlu. Takisto je za to, aby sa na základných a stredných školách zaviedol predmet zdravoveda, na stredných a vysokých školách predmet psychohygiena.

Štát dlhodobo tvrdí, že sa v téme zdravotného štýlu Slovákov angažuje. Dokazovať to majú viaceré prijaté národné akčné plány.

---

## **Za prácu dostaneme konečne viac**

**(Plus jeden deň; 33/2018; 09/02/2018; s.: 2; fd ; Zaradenie: AKTUÁLNE)**

Poslanci Národnej rady rokujú o viacerých zvýšených príplatkoch pre zamestnancov

Príplatky zatiaľ neodsúhlasili, no už je jasné, ako a odkedy by sa mali zvýšiť. Národná rada má o nich hlasovať v utorok.

Novela Zákonníka práce ráta s príplatkami za prácu v noci, cez sviatky a počas víkendu. Líšia sa podľa toho, či ide o štandardnú, alebo rizikovú prácu a odvíjajú sa od minimálnej hodinovej mzdy. Príplatky majú zvýšiť v dvoch vlnách: od 1. mája 2018 a potom o rok. Zaviesť chcú aj dobrovoľný 13. a 14. plat pre zamestnancov. Prvýkrát má byť 13. plat

vyplatený v júni. Podmienkou sú dva nepretržité odpracované roky vo firme. Ak pracovník odrobil štyri roky, v decembri môže dostať aj 14. plat, ale len vtedy, ak predtým dostal 13. plat. Vyplácanie týchto platov bude v dobrovoľnom režime. Príspevok na dochádzku za prácou má stúpnuť na 200 eur, príspevok na podporu mobility za prácou (presťahovanie) má byť po novom do 400 eur, pre manželov 600 eur. fd

O koľko máme dostať viac vďaka zmenám

príplatok	prvá fáza 2018	druhá fáza 2018
štandardná práca v noci	+ 0,83 eur/h	+ 1,1 eur/h
riziková práca v noci	+ 0,97 eur/h	+ 1,38 eur/h
práca v sobotu	+ 0,69 eur/h	+ 1,38 eur/h
práca v nedeľu	+ 1,38 eur/h	+ 2,78 eur/h
práca vo sviatok	zvýši sa najmenej o 100 % priemerného zárobku pracovníka	
dochádzka za prácou	200 eur	
mobilita za prácou	do 400 eur (jednotlivec)	600 eur (manželský pár)

### Zastopovanie veku odchodu do dôchodku

(Rádio Slovensko, 12:30; Z prvej ruky; 08/02/2018; Marta Jančkárová; Zaradenie: z domova)

Marta Jančkárová, moderátorka: "Ľudia by mali vedieť, kedy pôjdu na dôchodok, tvrdia odborári. Žiadajú preto, aby maximálny vek pre odchod do penzie bol šesťdesiatštyri rokov. Dnes totiž platí, že veková hranica sa predlžuje podľa priemernej strednej dĺžky života. Odborári zároveň chcú, aby v niektorých profesiách mohli ľudia odísť do penzie skôr a to bez krátenia vyplácanej sumy. Predsedovi Národnej rady Andrejovi Dankovi odovzdali petíciu s vyše stodvadsaťšesťtisíc podpismi. Svoju predstavu o zastopovaní veku odchodu do dôchodku má aj ministerstvo práce. Vidí ju však o rok vyššie ako odborári, teda v šesťdesiatich piatich rokoch. Šéf rezortu Ján Richter tiež uvažuje o ústavnom ukotvení týchto zmien. Bolo by v budúcnosti ekonomicky únosné vzhľadom na starnutie obyvateľstva? A ako sme na tom v porovnaní s inými európskymi krajinami? Pýtať sa budem štátneho tajomníka ministerstva práce Ivana Švejnu zo strany Most-Híd. Dobrý deň."

Ivan Švejna, štátny tajomník ministerstva práce (Most-Híd): "Dobrý deň prajem."

Marta Jančkárová: "A predsedu Odborového zväzu KOVO Emila Machynu. Pozdravujeme."

Emil Machyna, predseda Odborového zväzu KOVO: "Dobrý deň prajem."

Marta Jančkárová: "Priestor dáme aj vyjadreniam Vladimíra Baláža z Prognostického ústavu Slovenskej akadémie vied. Príjemné počúvanie relácie Z prvej ruky želá Marta Jančkárová. Pán Machyna, len začiatkom minulého roka začala platiť zmena, podľa ktorej sa vek odchodu

do dôchodku predlžuje podľa priemernej strednej dĺžky života. Napríklad vlani sa penzijný vek zvýšil o sedemdesiatšesť dní, tento rok by to malo byť zhruba šesťdesiattri dni. Vy prichádzate s návrhom na zastropovanie tohto veku, aby sa tá hranica neposunula vyššie ako je šesťdesiatštyri rokov. Zmena by sa však zďaleka netýkala ľudí, ktorých čaká dôchodok o niekoľko rokov, ale skôr dnešných tridsiatnikov, štyridsiatnikov. Prečo s tým prichádzate práve teraz?"

Emil Machyna: "Je veľmi dôležité, aby ľudia vedeli, kedy pôjdu do dôchodku. Aby mali istotu, že toto je vek, kedy budú môcť odísť do dôchodku v nejakom zdraví a zabezpečiť si slušnú starobu a mať dôstojný život v starobe. Takýmto spôsobom to nevedia a môže sa stať, že ľudia pôjdu do dôchodku v šesťdesiatosem a viac. A dnes si myslíme, že sa viac dožívame, ale v akej kvalite zdravia. To je veľmi dôležité. Dnes ľudia na Slovensku už berú lieky v päťdesiatke a ten zdravotný stav je oveľa horší ako je v západnej Európe, kde ľudia začínajú brať lieky v šesťdesiatke a viac. Takže preto chceme, aby ten strop tu bol. Aby sme mohli povedať, že teraz pôjde pripraviť sa na to a boli ďalšie možnosti, ako ešte ísť možno skôr, aby zamestnávateľia, pre ktorých ľudia pracujú, takisto prispievali nejakou čiastkou na to, aby ľudia mohli ísť skôr, ak robia v ťažkých profesiách, ak robia v nepretržitú prevádzku, nočné zmeny, alebo majú veľmi náročnú psychickú záťaž napríklad pri riadení autobusov alebo nejakých veľmi dôležitých prevádzok. Toto je dôvod, prečo chceme, aby bolo jasné zastropovanie, aby sme vedeli, že kedy v akom čase tí ľudia pôjdu. Lebo ak si zoberiem, že chceme šesťdesiatštyri, tak sa to dotkne ľudí, ktorí ... päťdesiatštyri. Uvidíme podľa toho samozrejme, aká bude stredná dĺžka dožitia. Toto je dôvod, prečo prichádzame s takouto iniciatívou a berieme, že u nás sú ľudia oveľa viac opotrebovaní, ako sú možno v zahraničí. Takže je to jedna z vecí, ktorá je veľmi dôležitá, aby tá kvalita života v starobe bola dostačujúca na to, aby si ten človek mohol užiť zaslúžený odpočinok."

Marta Jančkárová: "Dáme priestor teraz pánovi Švejnovi. Pán Machyna pred chvíľou hovoril o tom, že ten zdravotný stav dnešných dôchodcov alebo ľudí, ktorí čo chvíľu pôjdu do penzie, nie je taký, ako možno v niektorých iných západnejších krajinách, že sú opotrebovaní, že berú lieky, a teda si možno až tak nemôžu užiť ten dôchodok. Nie je teda namieste stanoviť strop odchodu veku do dôchodku aj podľa vás? Pýtam sa preto takto, lebo na jednej strane ste štátnym tajomníkom ministerstva práce, na strane druhej ste podpredsedom pre ekonomiku strany Most-Híd. Máte teda ten istý názor ako minister?"

Ivan Švejna: "Samozrejme, vek odchodu do dôchodku je veľmi dôležitá téma a je veľmi atraktívna. Ja súhlasím s tým, že každý má právo sa vyjadriť k tomu a rozmýšľať nad tým, ako by sa mal stanoviť vek odchodu do dôchodku. Ale dovoľte mi ešte na úvod k tejto atraktívnej téme povedať, že súčasný platný stav bol vlastne prijatý v roku 2013 a vtedy, ktorý hovoril o tom, že každý rok sa predlžuje vek odchodu do dôchodku podľa dožitia. To znamená, že keď ľudia dlhšie žijú, ten vek sa posunie. A bol prijatý vlastne v roku 2013 a tam neboli vtedy nejaké zásadné pripomienky. Teraz keď to začalo už platiť, keď to začalo platiť, lebo to bolo prijaté s tým, že to začne platiť pre druhú vládu. To znamená, že to platí od minulého roku a v súčasnosti, tak prichádzajú rôzne strany a nielen strany samozrejme, s názorom, že treba to zastropovať. Máme tu názor, že bol povedaný názor Smeru, že šesťdesiat päťka je ten správny vek, kolega Machyna, ktorého samozrejme pozdravujem do Bruselu, tak navrhol šesťdesiatštyri. Je jedna parlamentná strana, ktorá má dokonca v programe návrh šesťdesiatky. No ja ako teraz hovorím za stranu ja samozrejme nebudem teraz strieľať od boku nejaké kritériá, pretože tak dôležitú tému jednoducho treba si prediskutovať a treba jednoducho fakt akože môžem za stranu povedať, že treba mať na to odborný pohľad a samozrejme aj musí

byť nejaká zodpovednosť."

Marta Jančkárová: "Ale aký je teda váš postoj šesťdesiatštyri alebo šesťdesiatpäť, ako to hovorí minister práce?"

Ivan Švejna: "Ale ešte raz. Ministerstvo práce alebo pán minister akceptoval teda, že ideme riešiť ten dôchodkový strop a na ministerstve robia analýzy, pretože akýkoľvek zásah do parametrov, lebo to je zásah do parametrov dôchodkového systému, jednoducho má nejaké náklady. A to treba vypočítať a sadnúť si jednoducho. To nemôžeme strieľať len od buka, že koľko to má byť. Ale čo chcem povedať dôležité ešte k tejto téme, že súhlasím s kolegom Machynom, že ľudia by mali mať nejaký presnejší dátum, kedy vedia ísť do dôchodku. Samozrejme, keď do dôchodku keby to bola šesťdesiat päťka, tak sa týka to ľudí až dôchodku, keď to bude niekde 2036. To znamená tu bude ešte päť vlád a každá vláda to môže kedykoľvek zmeniť. Ale môžem ešte dopovedať? Lebo to je dôležité. A to isté vlastne čokoľvek povieme teraz do budúcnosti, vôbec to neznamená, že ďalšia vláda nemôže mať nejaký iný názor. No a čo by bolo riešenie, čo ja navrhujem ja za stranu..."

Marta Jančkárová: "Áno, skúsme byť čo najkonkrétnejší."

Ivan Švejna: "Najkonkrétnejší. Aj pán kolega Machyna vie, že vlastne ľudia len rok pred odchodom do dôchodku vedia presný dátum, že kedy odídu. Teraz to tak platí. Proste každý rok čakáme, že o koľko sa vlastne o koľko tých dní sa to prepočíta. A vlastne len rok dopredu viete. Môj návrh je jednoducho, aby ľudia aspoň päť rokov do dôchodku vedeli presne, kedy pôjdu, hej. To znamená, aby si mohli prispôbiť svoj pracovný profil a tak ďalej."

Marta Jančkárová: "Čiže ste ekonóm. Skúste teda tak bleskovo priblížiť, vyrátať, že kedy najneskôr by mala byť ukončená tá debata o tom, aby sa to týkalo tých ja neviem dnešných tridsiatnikov, štyridsiatikov."

Ivan Švejna: "Ale tá debata dôchodky to je večná téma. Dôchodky, vám zaručujem dôchodky a dane to je večná téma. Stále budú rôzne pohľady na vek odchodu do dôchodku, na výšky príspevkov, na výšku dôchodkov, na valorizáciu..."

Marta Jančkárová: "Dobre, ale mierime na to, že ľudia, ktorí teraz od tohto okamihu o päť rokov idú do dôchodku, tak pre tých sa ešte tá stropová hranica netýka."

Ivan Švejna: "No, samozrejme. To dokonca sa netýka ani mňa a ja mám teraz päťdesiattri rokov a netýka sa hranica ani tých šesťdesiatpäť potenciálnych ani tých šesťdesiatštyri. A ja pritom musím čakať a budem vedieť len rok odchodu do dôchodku, pokiaľ samozrejme nezmeníme. To znamená, že je to nie je to pre dôchodcov a nie je to ľudí, ktorí sú blízko dôchodkovému veku. Je to len proste vec, ktorá sa bude týkať potenciálne tých mladších ročníkov. A tak, ako som spomenul, medzi to príde ešte strašne veľa vlád. A samozrejme povedzme len príklad teraz, keď sme sa začali baviť. Som vám povedal tri strany, aké má názory. A SaS-ka napríklad rovno povedala, že ona nesúhlasí so zastropovaním veku odchodu do dôchodku. To znamená, že prípadne, keby bola vo vláde, alebo teraz nejde o to, že SaS-ka. Ale proste sú na to rozdielne názory, tak sa to môže zmeniť."

Marta Jančkárová: "Skôr, než dám priestor pánovi Machynovi, aby mohol reagovať, pustíme si reakciu Vladimíra Baláža z Prognostického ústavu Slovenskej akadémie vied."



Vladimír Baláž, Prognostický ústav Slovenskej akadémie vied: "Domnievam sa, že zastropovanie veku odchodu do dôchodku nie je dobré opatrenie, pretože naozaj je pravdou, že ľudský vek sa predlžuje a ľudia žijú stále dlhšie. A keby sme ten vek nejakým spôsobom zastropovali, to znamená, že im budeme čoraz dlhšie platiť dôchodky. Takéto relatívne populárne opatrenia sa dobre prijímajú v časoch, keď ekonomika prekvitá, keď je zamestnaných rekordný počet ľudí. Ale budú mať potom veľmi vážne následky v časoch, keď už tá ekonomika povedzme nebude tak dobre prosperovať, budú horšie ekonomické časy, keď príde kríza. Čiže na jednej strane si vytvoríme veľké záväzky na strane vyplácania dôchodkov, na druhej strane nebudeme vedieť, z čoho ich budeme platiť. Takže nepokladám tento nápad za najšťastnejší z hľadiska ekonomickej udržateľnosti."

Marta Jančkárová: "Vladimíra Baláža som sa zároveň pýtala aj na to, čo tu už odznelo, že predsa len stav tých našich dôchodcov nie je taký dobrý ako v niektorých iných krajinách a že niektorí berú už lieky. Či aj s ohľadom na to by nebolo lepšie zastropovať ten vek odchodu do dôchodku."

Vladimír Baláž: "Tam je to potrebné vždy posudzovať prípad od prípadu. Pretože ale je pravda, že my máme pomerne vysoký podiel takých robotníckych povolání, v ktorých sú povedzme ľudia zodratí a naozaj nemôžu nejako dlhšie v tých náročných povolaniach robiť. Ale tam sa to naozaj dá riešiť povedzme invalidnými dôchodkami, keď lekár objektívne posúdi, že či ten dotyčný ešte je schopný robiť alebo nie. Okrem toho sa mení štruktúra ekonomiky. Čoraz viacej ľudí pracuje v duševných prácach, majú prácu v kancelárii. Čiže naozaj ten podiel ľudí, ktorí sú fyzicky zničení, bude v budúcnosti menší ako dnes. Aj z tohto hľadiska, že štruktúra ekonomiky sa mení je lepšie, keď nedávame takéto tvrdé limity a už vôbec nie do ústavy."

Marta Jančkárová: "Pán Machyna, teraz priestor pre vás. Je aj po tých to argumentoch podľa vás namieste uvažovať o zastropovaní veku odchodu do dôchodku? Je dostatok argumentov pre túto debatu práve v súčasnosti?"

Emil Machyna: "Určite áno a poviem aj pár ekonomických ukazovateľov, ktoré hovoria pre to, že sa to dá. Ale najprv chcem takisto pozdraviť pána Švejnu a verím tomu, že budeme spolu diskutovať, hľadať ekonomické argumenty, lebo aj my chceme ísť touto cestou a povedať prečo to tak je. A keď sme prerokovali tento návrh pred piatimi rokmi na tej istej tripartite, odborári boli proti. Nesúhlasili sme, len bolo to vtedy tak, že ešte ľudia nevedeli, ako to vlastne vyzerá a nebol taký tlak spoločenský na to, ako to vlastne bude. Ale keď si teraz zoberiem argumenty, že ako ľudia idú do dôchodku a prečo to tak je. Ak si zoberiem, že na predčasný dôchodok od roku 2015 išlo v priemere okolo dvadsaťtisíc ľudí ročne, na riadny dôchodok okolo trinásť, pätnásť, šesťtisíc ľudí za tieto obdobia. Čiže ľudia idú skôr do predčasného dôchodku, stratia dvanásť percent, lebo už nevládu pracovať v tých ťažkých podmienkach s tou vysokou produktivitou práce. Dnes máme priemerný dôchodok niekde na úrovni štyristodvadsaťosem eur a tisíc eur poberá len malé percento ľudí okolo tritisícšesťsto. A keď si zoberiem podiel percento HDP, ktoré dáme na dôchodok, je šesť percent. Iné krajiny dávajú okolo dvanásť percent, dokonca niektoré sedemdesať percent. Takže ten priestor tu je a teraz v dobrých časoch dokonca sa to percento znižuje, lebo je viac ľudí zamestnaných, viac pracuje. Takže je tam väčší predpoklad, že tá ten náklad nebude taký veľký a dá sa to zvládnuť. A na druhej strane chceme aj pre dôchodok a zaťažiť trošku aj zamestnávateľov, aby aj oni prispeli ľuďom, ktorí robia v ťažkých profesiách – trojzmenné prevádzky, nepretržité

prevádzky, ale ... psychicky náročné. Máme tu robotizáciu, ľudia budú možno menej pracovať a bude predpoklad k tomu, ako to budeme riešiť, či daňové systémy. Je tu priemysel 4.0. Ale som presvedčený, že dnes z tých ekonomických ukazovateľov, ktoré máme a toho podielu na HDP je priestor na to, aby sme toto opatrenie mohli prijať a určite ústavným zákonom. Rozhodne by to nebolo dobré prijať obyčajným zákonom, lebo v tom prípade každé štyri roky sa to môže zmeniť a to by dobré nebolo. A je to večná diskusia okolo toho. Ale musím jednu vec povedať, že ak sa robí politika, tak sa musí robiť taká politika, aby boli spokojní čo najväčšie percento ľudí. Vtedy tá politika je dobrá."

Marta Jančkárová: "Pán Machyna, ale k tomu ústavnému zakotveniu tej zmeny sa musím opýtať jednu vec, pretože ekonómovia hovoria, že nie je celkom šťastné na základe tej súčasnej situácie ukotviť niečo ústavne do budúcnosti, keď ešte nevieme, ako sa bude tá ekonomika vyvíjať, čo bude v budúcnosti a tak ďalej. Je to podľa vás správne už teraz o niečom rozhodnúť ústavným zákonom?"

Emil Machyna: "Som o tom presvedčený, ja si myslím, že tá rozprávka o troch grošoch platí. Aj ľudia ako Bismarck neboli ľavičiarci a dokázali vyrobiť systém, aby bola sociálna solidarita. A to je neskutočne dôležité pre podnikanie a pre ekonomiku. Čiže som presvedčený, ústavný zákon je dôležitý. Máme v ústave zakotvené mnohé veci. Máme v ústave zakotvené veci ako nárok na prácu, sociálne istoty, sociálne trhové hospodárstvo. To sú všetko veci, aby sme mali sociálnu stabilitu. Čiže musí sa politikou musia riešiť veci tak, aby sa zlepšila kvalita života čo najväčšieho počtu ľudí. A toto je jedna z dôležitých otázok, ako sa postaráme o tú generáciu, koľko dokážeme dať na to peňazí z rozpočtu, koľko daní a ďalších vecí. Dnes zrušená ... kvóta na Slovensku je štvrtá najnižšia v rámci OECD. Takže je priestor, keby sa o nejaké percentíčko zdvihla, stále to nie je ani priemer Európy. A tým pádom by sa zlepšila kvalita života. Ak rastie ekonomika, ak sú možnosti, treba ju využiť a dať tieto možnosti ľuďom. Lebo dnes dôchodok štyristodvadsaťosem eur priemerný nie je nejaký vysoký a napriek tomu je strašne veľa ľudí, ktorí idú na predčasný dôchodok, lebo nevládu a je to viac ako ide na riadny."

Marta Jančkárová: "Dobre, pán Machyna o chvíľu sa k vám vrátim. Opäť reakcia pána Švejnu. Pán Švejna, vy ste sa pred chvíľou vyhlí konkrétnej odpovedi, že ako by mal vyzeráť ten strop. Ešte raz pripomeniem. Odborári hovoria o šesťdesiatich štyroch rokoch, ministerstvo práce o šesťdesiatich piatich podobne, ako je to v Českej republike. A teraz vy ste povedali, že myslíte si, že ešte by sa o tom malo diskutovať. Aj tak sa to teraz netýka aktuálne tých ľudí, ktorí o chvíľu pôjdu do dôchodku. Vy si myslíte, že povedzme mali by to vedieť päť rokov dopredu. Ale vzhľadom na to, čo hovorí pán Machyna, že už teraz mnohí idú do predčasného dôchodku, lebo sa cítia zrobení, už nevládu ďalej. Nie je predsa len namieste dať tým ľuďom nejaký oporný bod, že najneskôr vtedy pôjdete do dôchodku?"

Ivan Švejna: "No, ešte raz. Ja súhlasím s pánom Machynom možno vo viacerých veciach, čo povedal. A je to na diskusiu. Napríklad kolega povedal o predčasných dôchodkoch. Ja len upresním dokonca keď dva roky, tak nie je to dvanásť percent, ale dvanásť a pol percenta sa im zoberie, lebo sa to každých tridsať dní nie kalendárnych a tak ďalej. Ja osobne si myslím dokonca a to je na diskusiu, že či sa tým ľuďom neberie príliš veľa. Pretože z poistno-matematických kalkulácií by to mohlo byť menej, hej. To len tak hovorím na margo toho, že jednoducho takto by sme tiež mohli sa pozrieť na túto vec. To znamená, že tam môže byť taká nejaká určitá skrivodlivosť. To sa dá matematicky prepočítať. Ale vidíte, ale súhlasím s pánom Machynom aj v tom, že povedal, že každá vláda to môže zmeniť. To povedal. To znamená, že

treba tú diskusiu treba viesť tak, aby jednoducho nebol, aby to bolo skôr odborné a jednoducho s nejakou zodpovednosťou. Netreba zase tiež vyvolávať ilúzie, že no tak keď niekto táto vláda niečo povie, tak o dvadsať rokov to bude takisto. Jednoducho vieme, že tie vlády sa menia a strany zostávajú a tak ďalej. Ale ešte raz. Ja vítam každú diskusiu legitímnu, ešte dokonca nie všetky strany sa vyjadrili na túto tému. A čo sa týka mojej strany, teda nie ministerstva, mojej strany, pre mňa je to taká závažná vec jednoducho to my nemôžeme proste pokiaľ nebudú prepočty relevantné, tak jednoducho sa až potom môžeme vyjadriť odborne a zodpovedne a urobiť to politické riešenie. Lebo to je politické riešenie, pozor."

Marta Jančárová: "Čiže ani približne nepoviete, kde približne vidíte tú hranicu?"

Ivan Švejna: "Ale ešte raz, to treba všetko prepočítať. Ako ja nebudem vám strieľať. A čo chcete, aby som teraz povedal, že šesťdesiattri a prebiť, ako nebudem sa teraz prebijať, že kto viac sľúbi, hej. A ja si myslím, že nejaká strana možno prebije aj tých šesťdesiatštyri. A teraz nemyslím to v zlom. Ja len hovorím, že nerád by som bol, aby tá diskusia sa viedla v tomto tóne, nejakú arbitrárnú hranicu a prebijať sa. Ešte raz poviem. Jedna strana má šesťdesiat, hej."

Marta Jančárová: "Pán Švejna, pred chvíľou ste povedali, že nemáme si robiť ilúzie, že keď teraz niečo sa odsúhlasí, že to bude platiť aj o dvadsať rokov. Lenže je tu snaha ústavne ukotviť niektoré zmeny a tie je už potom väčší problém rušiť, keď prídu aj ďalšie vlády."

Ivan Švejna: "Áno, súhlasím."

Marta Jančárová: "To znamená, že ste proti tomu, aby sa ústavne ukotvili?"

Ivan Švejna: "Nie, nie. Ja naopak, ja vítam ústavné ukotvenie určitých parametrov dôchodkového systému. My samozrejme nemôžeme všetko, ale určitých parametrov. To znamená si, že povedať si, že ten dôchodkový systém pozostáva z trojpilierového systému, povedať si, že čo je nezrušiteľné tak, aby ten občan mal v úvodzovkách, lebo ústava hovorí, že keď to poviem trošku tak zjemnené alebo trošku nadnesene, ale aby to aj poslucháči pochopili. Vlastne ústava má garantovať nejaké práva občanov pred štátom alebo pred vládou. To znamená, že na čo má teda nárok konkrétny. Samozrejme, čo by malo byť v tom ústavnom zákone to je predmetom diskusie. A určite každá dotknutá strana bude mať aj nejaké nejakú svoju nejaký pohľad. A ja nevylučujem, že toto bude predmetom a dokonca bude predmetom diskusie, hej. To znamená tento strop odchodu do dôchodku."

Marta Jančárová: "Keď už sme pri diskusii samozrejme parlamentných strán, tak strop veku odchodu do dôchodku v šesťdesiatich štyroch rokoch podporuje aj šéf Slovenskej národnej strany Andrej Danko. No a hovorí, že ženy by mali mať ten dôchodkový vek ešte nižší. Tvrdí, že by sa malo brať do úvahy materstvo, počet detí. Pán Machyna, aký je váš názor?"

Emil Machyna: "My s tým súhlasíme. Je to možné, ak sa to nastaví. A nielen ženy, ale tí, ktorí sa starajú o deti. Lebo niekedy sú aj muži, ktorí vychovávajú deti a malo by to byť rovnoprávne. Takže toto privítame. A ja beriem, že je to politická diskusia, s tým súhlasím s pánom Švejnom. Preto sme diskutovali aj s pánom premiérom a má na mnohé veci podobné názory, čo som veľmi rád. Treba veľkú politickú podporu na to, aby sme to presadili, a preto aj mys chceme ústavný zákon a preto sme tiež nenavrhlí šesťdesiat alebo šesťdesiatjedna. Tiež sme prepočítali mnohé veci a hovoríme šesťdesiatštyri je tá hranica, ktorá sa dá ekonomicky

zvládnuť, aby to bolo. A preto som rád, že tá diskusia možno sa rozvinie aj úrovni tej vládnej koalície a ďakujem pekne aj pánovi premiérovi za to, že je ochotný urobiť kroky k tomu, aby sme o tom diskutovať mohli aj na ministerstve práce, ale aj na tej politickej úrovni. Lebo nie vždy to je len ekonomické rozhodnutie, ale môže to byť aj politické. Musí za tým byť. A keď sa dohodneme, tak som presvedčený, že to pomôže urobiť veci tak, aby bolo lepšie. Lebo dnes sme zozbierali za dva mesiace viac ako stodvadsaťšesťtisíc podpisov a v prípade, že by sme neuspeli s tými našimi návrhmi, lebo nie je to otázka len fixácie alebo zastropovania dôchodkov, ale chceme aj preddôchodok. Tak určite pôjdeme do referenda. A som presvedčený, že ak nazbierame tých tristo päťdesiat tisíc podpisov, že to referendum bude úspešné, lebo ľudia sa o túto tému zaujímajú a chcú. Ale zase my chceme nastaviť tie veci tak, aby boli aj ekonomicky prijateľné. Nechceme byť populistami ako odborári. Ale aby zohľadnili kvalitu života, podmienky práce, nadvýšky, nočné príplatky. Máme ich najviac v Európe. Tí ľudia ozaj mnohokrát v mnohých profesiách nevládu, sú vytážení."

Marta Jančkárová: "Ďakujem pán Machyna, ešte reakcia pána Švejnu, aby sme to stihli, nech sa páči."

Ivan Švejna: "Pán kolega, s tým preddôchodkom nevidím problém, len tu treba dotiahnuť tie rokovania s ministerstvom financií. Ja som optimista. Ja si myslím, že od prvého prvého 2019 by to mohlo byť zavedené. Tam sú rôzne určité viete určité pohľady medzi ministerstvami, hej, čo je výhodné, čo je nevýhodné. Ja v princípe ako aj strana nemáme nejaký problém s tým, len si treba uvedomiť, že keď tie peniaze vyčerpáte pred dôchodkom, tak proste o to budete mať menej na dôchodku. Ale v poriadku, je to legitímne. Takže tam to skutočne nevidím nejaký dôvod, aby sa proste by som povedal nejakým takým ... agresívnym spôsobom proste riešilo. Čo sa týka toho referenda, no to už je zložitejšia otázka. Ono viete, keď niekto povie tak chcem päťdesiat päťku. No tak urobte referendum. A keby ste urobili ja neviem, že aké možnosti sú, tak ja si myslím, že na tú päťdesiat päťku vám ... ako šesťdesiatštvorka. Ja to nemyslím v zlom, len..."

Emil Machyna: "Ja viem, ale pán Švejna, ako my sme fakt ako zodpovední a dáme také veci, ktoré sú reálne. Ako ja nebudem populistami ani naši ľudia, aby sme dali päťdesiatpäť. To určite nie."

Ivan Švejna: "Tak sadneme si k stolu, dáme si kávu, rozoberieme pohľady a tak ďalej. Jednoducho ja si myslím, že v prvom rade treba akože riešiť veci proste. Ja som konštruktívny politik, však ma poznáte."

Marta Jančkárová: "Padla tu aj téma preddôchodku. A keďže aj teraz máme taký ten pomyselný diskusný stôl, aj keď pán Machyna je momentálne v Bruseli, tak ešte raz si vypočujme pána Baláža z Prognostického ústavu Slovenskej akadémie vied. Tentoraz, čo si myslí o téme preddôchodku."

Vladimír Baláž: "Takýto návrh bude mať tiež negatívne dôsledky na ekonomiku. Pretože ľudia, ktorí pôjdu na preddôchodok hoci aj z vlastných peňazí, tak samozrejme nebudú pracovať. To znamená, že nebudú platiť odvody zdravotné ani sociálne dôchodkového systému. Čiže nastane tam určitý výpadok príjmov vo verejných rozpočtoch. Na druhej strane Slovensko sa už teraz potýka s obrovským nedostatkom pracovných síl. Musíme dovážať Rumunov, Srbov, Ukrajincov. Možno budeme musieť dovážať pracovníkov aj z iných krajín. A čím viacej ľudí my pošleme našich Slovákov na predčasný dôchodok, tým viacej migrantov

budeme musieť zo zahraničia doviezť. Je to niečo, čo naozaj je spoločensky akceptovateľné?"

Marta Jančkárová: "Toľko pán Baláž. Pán Machyna, tak už teraz niektorí zamestnávateľa naozaj hľadajú pracovnú silu z takzvaných tretích krajín. Nezhorší túto situáciu práve odchod časti našich ľudí do preddôchodku?"

Emil Machyna: "Je to relatívne. Dnes pracuje viac ako tristotisíc ľudí v zahraničí. Tridsaťšesťtisíc ľudí pracuje v Českej republike v strojárstve. Stačí zvýšiť mzdy a lepšie podmienky a ľudia sa vrátia naspäť a nepotrebujeme cudzincov. Je to veľká diskusia. A ďalej máme tu digitalizáciu a priemysel 4.0. Keď si zoberiem taký Amazon alebo automobilky, tak je veľa profesií, ktorých sa stráca a nahrádzajú ich roboty. Takže musíme kalkulovať tieto veci do budúcnosti a povedať si, ako pôjdeme ďalej. Pripraviť si projekt ako to robia iné štáty, ako to bude celé vyzeráť za nejaké obdobie a pripraviť sa na to. Ja viem, že budúcnosť sa nedá predpovedať. Lebo nech sa bohovia smejú, keď predpovedáme budúcnosť, ale pripraviť sa na ňu môžeme. Nemyslím, že to je takýmto spôsobom ..., že by sme mali problém. Určite ak niekto bude pracovať, bude pracovať dobre, tak je to fajn, ak my našich ľudí nebudeme mať. Ale budeme musieť uprednostniť našich, zvyšovať platy, podmienky a tým pádom bude lepšia domáca spotreba, bude rásť ekonomika a bude väčšia stabilita. Čiže viacerí ak ... čo povedal pán Švejna, sadnúť si, pozrieť si všetky veci. Lebo to nie je otázka len dôchodkov, to je otázka celej ekonomiky aj verejných financií. A povedať si toto chceme, toto je cieľ a takto chceme zlepšiť kvalitu života ľuďom."

Marta Jančkárová: "Ďakujem pán Machyna. Pán Švejna."

Ivan Švejna: "Tak ja súhlasím s tým, že legitímne právo majú odborári prichádzať s nejakými nápadmi, myšlienkami, len treba rokovať a vyjasňovať si tie veci a ja teraz takto súhlasím úplne s tým, že príde úplne k revolúcii na pracovnom trhu. To je len otázka času tak, jak sme povedali. A to není novinka, aby nás to neprekvapilo. A sú určité veci, kde môžeme..."

Marta Jančkárová: "Ako myslíte tú revolúciu?"

Ivan Švejna: "No tak produktivita práce. Za chvíľu už človeka nebudete potrebovať pri montáži mobilu. Možno ani auta nie, hej, proste sa to zmontuje. Sú 3D tlačiarne, doma si to vytlačí nejaký výrobok a tak ďalej. A teraz máme... Viete a teraz tiež máme veľkú, keď hovorím o tých dôchodkoch, tak počet dôchodcov rastie za ostatných desať rokov na Slovensku pribudlo vyše stotisíc dôchodcov. A ich bude len rásť. To znamená, že a čo budú? Tiež im treba nejakú náplň dať. Proste tí seniori tiež aktívni seniori..."

Marta Jančkárová: "Čiže vyrovnalo by sa to, keby niekto išiel do predčasného dôchodku, tak nahradíme to tými ostatnými?"

Ivan Švejna: "Viete čo, akože pozerajte. Ja súhlasím s preddôchodkom, len netreba si príliš myslieť, že to bude nejaké perpetuum mobile. Lebo vieme určite aj pán kolega Machyna vie, že taký obdobný inštitút je v Českej republike a v skutočnosti ho nevyužíva veľa ľudí. Z viacerých dôvodov, doteraz nechcem rozoberať. Hej, ale aby nebola nejaká príliš predstava, že toto je riešenie."

Marta Jančkárová: "Ďakujem za zaujímavú diskusiu štátnemu tajomníkovi ministerstva práce Ivanovi Švejnovi zo strany Most-Híd. Pekný deň."

Ivan Švejna: "Ďakujem za pozvanie."

Marta Jančkárová: "A takisto predsedovi OZ KOVO Emilovi Machynovi. Pekný deň ešte do Bruselu."

Emil Machyna: "Ďakujem pekne aj vám všetko dobré, aj pánovi Švejnovi aj vám."

Ivan Švejna: "Aj vám, pozdravujem do Bruselu."

Marta Jančkárová: "A príjemné počúvanie Rádia Slovensko aj naďalej želá Marta Jančkárová."

Späť na obsah

---

### **Nové dane, čo však za ne?**

**(blog.sme.sk; 08/02/2018; Juraj Jevin ; Zaradenie: Blogy)**

<https://jevin.blog.sme.sk/c/475780/nove-dane-co-vsak-za-ne.html?ref=rss>

Kým na jednej strane vláda neúmerne tlačí na sťahovanie sa ľudí za pracou, na druhej ide trestať tých, čo sa chcú osamostatniť.

Minister financií Peter Kažimír si dal zrejme novoročné predsavzatie "Zdaním všetko, čo sa dá". Ohlásil totiž plány na zdanenie životných a neživotných poisťiek či poistení hypoték.

Minister sa tak cez nové dane chystá trestať zodpovedných a pri poistení hypoték so sadzbou až 8 percent aj tých, čo sa chcú osamostatniť a možno aj presťahovať za pracou. Plán ministra je na tejto dani vybrať 65 miliónov eur. Len pre porovnanie, dobre známemu právnikovi Bžánovi sa štát chystal vyplatiť odmenu 77 miliónov eur!

Na druhej strane tu máme ministra Richtera, ktorý sa snaží hasiť problémy v regiónoch spôsobom typickým pre plánovačov - presťahovaním ľudí. Presťahovanie totiž podporuje sumou 4000 E. Našli by sme aj množstvo ďalších príspevkov na riešenie problémov, ktoré sa za posledné roky ešte viac v regiónoch vystupňovali.

Takže si to zopakujme. Jeden minister ide plniť štátnu kasu zdanením poisťiek hypoték, ten druhý sa snaží peniazmi podporiť sťahovanie ľudí za pracou. Z jedného vrecka chcú zobrať, aby do druhého mohli dávať?! Aký to má zmysel?

Toto je ďalší dôkaz programovej prázdnoty a chýbajúcej vízie vlády. Nečudo, po desiatich rokoch s rovnakými ľuďmi a hlavne stále novými kauzami sa dobré riešenia nachádzajú ťažko. Namiesto nich tu máme nové nezmyselné dane a ďalšie prerozdelenie.

My v SaS na rozdiel od vládnych strán máme jasnú víziu o Slovensku. Predstavili sme sedem konkrétnych tém, ku ktorým postupne predstavujeme ucelené a jasné reformné plány. Prezentovali sme už reformu školstva, reformu osád - sociálne vylúčených spoločenciev alebo nedávno reformu Bezpečné a spravodlivé Slovensko.

Máme tiež jasnú predstavu o daňovo odvodovej reforme, ktorá nechá viac peňazí ľuďom v

peňaženkách a zastaví nezmyselný systém dávok plný výnimiek. Práve toto môže konečne ľuďom zvýšiť čisté mzdy, zjednodušiť život podnikateľom, no hlavne, pomôže so skutočným rozvojom zaostalých regiónov.

---

**Poslanci budú schvaľovať príplatky za prácu. Je to vládne PR, vyhlásil Dostál (finweb.hnonline.sk; 08/02/2018; TASR ; Zaradenie: Domáca ekonomika)**

<https://finweb.hnonline.sk/ekonomika/1689705-poslanci-budu-schvalovat-priplatky-za-pracu-je-to-vladne-pr-vyhlasil-dostal>

Zavedenie 13. a 14. platu, ako aj zvyšovanie príplatkov za prácu zamestnancov je obyčajným PR strany Smer-SD a SNS. Presvedčený je o tom opozičný poslanec SaS Ondrej Dostál.

Poslanci SNS predložili k novele Zákonníka práce z dielne poslancov Smeru-SD pozmeňujúci návrh, ktorým sa má inštitút 13. a 14. platu zaviesť do praxe na dobrovoľnej báze. Podľa Dostála je tento krok v rozpore s legislatívnymi pravidlami, navyše rieši nesúvisiace zákony. Preto neplánuje novelu podporiť.

Sledujte priamy prenos z parlamentu

"Mzda by mala byť záležitosťou dohody zamestnanca a zamestnávateľa. Štát v podobe zákonov by do toho mal hovoriť čo najmenej. Ideme dvíhať príplatky a štát ide do toho hovoriť viac," skonštatoval Dostál. Podľa neho takéto "PR Smeru-SD ide na úkor zamestnávateľov, lebo príplatky budú platiť oni a nie štát".

Kritiku odmietol jeden z predkladateľov novely Ľubomír Petrák (Smer-SD). "Všetci tvrdíte, že na Slovensku sú nízke mzdy a vo chvíli, keď predkladáme súbor zákonov, že dvíhame mzdy cez vyššie príplatky, dvíhame minimálnu mzdu, tak máte s tým zásadný problém. Tomu ja nerozumiem," podotkol Petrák.

Dostál na to reagoval a uviedol, že si ho mýli s nejakým iným opozičným poslancom. "Ja som nikdy nehovoril o tom, že sa majú mzdy riešiť spôsobom, že štát bude niečo meniť v zákonoch a bude nariaďovať vyššiu minimálnu mzdu. Ja si myslím, že mzdy vzrastú, keď vzrastie ekonomika," podotkol Dostál.

Ďalší z predkladateľov novely Ján Podmanický (Smer-SD) odmieta, že Smer-SD si týmto zákonom robí PR. "Logicky, keď je strana vo vláde spolu s Mostom-Híd a SNS, tak logicky každý návrh zákona, ktorý pomáha slušným pracujúcim ľuďom, tak môže byť vnímaný ako PR. Cítim ale vo vašich slovách tichú závisť, že možno vy neprichádzate s takýmito opatreniami," podotkol v súvislosti s kritikou opozície Podmanický. Novela podľa neho významne pomôže zvýšiť príjmy pracujúcich na Slovensku.

Diskusia o novele Zákonníka práce bola krátka, nakoľko pre neprítomnosť viacerým poslancom prepadlo poradie. Plénum definitívne odhlasuje novelu dnes doobeda o 11. hodine.

---

**Začne ekonomika strácať dych?**

**(TA3, 21:30; Analýzy a trendy; 08/02/2018; Daniel Horňák; Zaradenie: z domova)**

Daniel Horňák, moderátor: "Ministerstvo financií zverejnilo aktuálnu prognózu vývoja

slovenskej ekonomiky. Tá vo viacerých aspektoch ešte zlepšuje vyhliadky na najbližšie dva roky, potom však už predpokladá pokles tempa rastu. Ekonomike budú totiž chýbať nové stimuly, ktoré by jej pomohli dosiahnuť súčasné nadpriemerné výsledky. O všetkom podstatnom, čo nás v tejto súvislosti čaká, budeme diskutovať v dnešnej relácii Analýzy a trendy. Mojimi hosťami sú Branislav Žúdel z Inštitútu finančnej politiky. Prijemný dobrý večer."

Branislav Žúdel, Inštitút finančnej politiky: "Dobrý večer"

Daniel Horňák: "A Juraj Valachy, analytik Tatra banky. Takisto príjemný dobrý večer."

Juraj Valachy, analytik Tatra banky: "Dobrý večer."

Daniel Horňák: "Pán Žúdel, prvá otázka na vás, keďže IFP sa podieľalo, vypracovalo tú aktuálnu makroprognózu. Aký je ten základný rámec, možno pre divákov, ktorí ešte zo začiatku týždňa nezachytili tú základnú informáciu, aký je ten výhľad?"

Branislav Žúdel: "Takže kým doteraz tá ekonomika rástla okolo tempom tri - tri a pol percenta, tak tento rok a budúci rok očakávame, že by sa to mohlo preklopiť nad štyri percentá. Je to v dôsledku jednak zrýchlenej spotreby domácností, opäť zlepšujeme výhľad trhu práce, ale zaberú tentokrát aj súkromné investície a mohli by sa pridať aj exporty, ktoré mali trochu slabší rok v dvetisícosemnaástke."

Daniel Horňák: "Minister financií hovoril o domácej spotrebe, spotrebe domácností ako hlavnom faktore. Pán Valachy, skutočne darí sa ľuďom, domácnostiam lepšie v súvislosti aj so mzdami? Aký je ten aktuálny vývoj a výhľad na najbližšie roky?"

Juraj Valachy: "Naozaj domácnostiam sa darí, vidíme rast zamestnanosti, to znamená, že tí ľudia, ktorí mali len nejaké veľmi obmedzené príjmy, nejaké sociálne dávky, alebo nejaké nemocenské dávky, tak naozaj dostanú normálny plat, normálny príjem. A za druhé, je to aj, že tým, ktorí majú už prácu a poberajú ten príjem, tak by im mala vzrásť pomerne viditeľne a citelne tá mzda. To znamená, že na všetkých frontoch vidíme zlepšenie. Zlepšenie nevidíme len v nejakom úzkom regióne, v úzkom odvetví, ale vidíme zlepšenie takmer vo všetkých odvetviach. To znamená, že nehovoríme len o nejakom povedzme automobilovom priemysle, ale hovoríme aj o službách, veľkoobchod, maloobchod, aj ďalšie typy služieb. A vidíme, že vo všetkých odvetviach rastú platy. Samozrejme, nejaké rozdiely sú, ale ten rast je naozaj založený na širokom rozvetvení v celej ekonomike. A takisto vidíme ekonomický rast aj vo všetkých regiónoch. Samozrejme, sú okresy, kde ten ekonomický rast je stále málo viditeľný, ale nejaký je viditeľný aj v tých najhorších okresoch. A dúfam, že takáto situácia bude čo najdlhšie pokračovať."

Daniel Horňák: "Samozrejme Slovensko je malá otvorená ekonomika, stále sme vo veľkej miere závislí aj od zahraničia. Pán Žúdel, čím to je spôsobené, že v podstate v celej eurozóne, alebo aj v Európskej únii je tá situácia podobne dobrá?"

Branislav Žúdel: "Tak dochádza ku všeobecnému cyklickému oživeniu v ekonomike a musíme sa pripraviť, že kým doteraz napríklad tie inflačné tlaky boli niekoľko rokov veľmi slabé, tak teraz už tá inflácia, si myslíme, že v najbližších rokoch nastúpi, prekročí dve percentá, ale tomu budú zodpovedať vlastne aj rýchly rast miezd, keďže nezamestnanosť už



naozaj atakuje rekordne nízke úrovne aj v tomto celom regióne. A uvidíme teda ako dlho vydrží."

Daniel Horňák: "Ako vy vnímate ten zahraničný aspekt? Akým spôsobom pomáhajú rásť slovenskej ekonomike či už obchodní partneri Slovenska? Akými kanálmi a akým podielom sa to prejavuje na slovenskej ekonomike?"

Juraj Valachy: "No slovenská ekonomika je dlhodobo otvorená ekonomika. Náš podiel exportu na HDP, na výkone ekonomiky je jeden z najvyšších na svete. Podobné čísla vysoké má Česká republika. Poľsko, Maďarsko nie sú tak závislé na exporte ako my. Ale to nám zároveň umožňuje to, že vieme ekonomicky rýchlejšie rásť ako tie ostatné krajiny. To znamená, že tento model ja považujem za dobrý. A samozrejme v čase sa to bude asi nejak vyvíjať, ale zatiaľ z toho jednoznačne profitujeme ako Slovensko, keď hovoríme o posledných povedzme desiatich rokoch. Ekonomický vývoj v západnej Európe je stále veľmi dobrý. Predstihové indikátory, ktoré nám trochu dávajú nejaký čas na to, aby sme videli dopredu nejaké dva - tri mesiace, sú naozaj extrémne dobré a sú na možno historických maximách. Čiže naozaj zatiaľ naozaj nevidíme nejak v diaľke, hovoríme o tom horizonte, do ktorého my vieme vidieť, naozaj žiadne mraky, že by sa s'ahovali. Takže ten výhľad je naozaj že extrémne dobrý. A plus ešte čo nám ako Slovensku okrem týchto pozitívnych vecí nahráva, je to, že sa bude otvárať nová továreň Jaguar Land Rover v Nitre tak tento rok. Takže naozaj je to kombinácia jednak priaznivej situácie v západnej Európe, plus máme ešte taký bonus k tomuto celému, že sa otvára veľký závod spolu so sieťou subdodávateľov. Takže naozaj ten rok 2018, pokiaľ sa niečo veľmi vážne a náhle nestane v západnej Európe, alebo USA, alebo niekde inde v Číne, by mal byť naozaj veľmi dobrý."

Daniel Horňák: "Pozrime sa teraz na ten dlhodobjší výhľad. Áno, štyri - štyri a pol percentný rast v budúcom roku, potom ale už podľa tej analýzy dôjde k spomaleniu tempa rastu k úrovni až tri a pol percenta. Čo stojí za týmto spomalením tempa rastu?"

Branislav Žúdel: "Tak to spomalenie už odráža taký dlhodobjší fundament slovenskej ekonomiky, že tá ekonomika nemôže rásť tými tempami štyri - štyri a pol percenta bez toho, aby naozaj neprichádzali tuná neustále automobilky. Čiže ten Jaguar naozaj zaváži v tých rokoch devätnásť, dvadsať, možno dvadsaťjeden trochu, ale potom už naozaj to bude smerom k tým trom percentám, kde vidíme možno tak strednodobo, dlhodobo ekonomický rast Slovenska, ktorý odráža potenciál, ktorý odráža už naozaj nasýtený trh práce. Takže tých ľudí na trhu práce je teraz rekordne veľa a už ich tak nebude pribúdať tak rýchlo ako doteraz. Tam rast zamestnanosti bude rásť celkom silno, ale už bude postupne klesať až na úrovne do možno pol percentuálneho bodu."

Daniel Horňák: "Pokiaľ viem, niektorí odborníci sú skeptickí, či vôbec ten tri a pol percentný rast sa podarí Slovensku dosiahnuť. Pán Valachy, aký je váš názor na ten dlhodobjší výhľad ekonomiky?"

Juraj Valachy: "No s tými tromi percentami súhlasím, možno dve a pol - tri percentá. Tam není nejaká diskusia. Tam skôr len možno o tom, že aký veľký bude mať efekt ten Jaguar. To znamená, že či to bude dva roky zvyšovať výrazne ekonomický rast a potom už nič, alebo ten efekt bude rozložený do štyroch rokov a podobne. Ale to je vec, ktorú my nevieme teraz nejakým spôsobom ani dohodnúť, ani jednoznačne povedať. Čiže zhodujeme sa v tom, že povieme, že áno, tie tri percentá maximálne. Ako v strednodobom horizonte a dlhodobom rast

ekonomiky je založený, alebo sa prognózuje tak, že zoberiem počet práceschopných ľudí, ktorí vieme, že nám bude klesať a budeme to musieť kompenzovať ľuďmi, či už Slováci, ktorí budú prichádzať naspäť, ktorí pracujú dnes v zahraničí budú prichádzať na Slovensko a tu budú pracovať, alebo budeme musieť dovážať nejakých ľudí ďalej zo zahraničia, a potom je to produktivita práce. Tá produktivita práce za posledných päť rokov rástla veľmi pomaly. Malo to svoj pozitívny efekt v tom, že veľa ľudí našlo prácu, čo zo sociálneho pohľadu je veľmi dôležité, ale z dlhodobého hľadiska rast miezd by mal kopírovať rast produktivity práce. Čiže keď bol nízky, tak by mal byť aj nízky rast miezd. Samozrejme, nová tovareň Jaguar ten rast produktivity práce naštartuje na vyššie úrovne, čo je fajn, ale vlastne keď sa to znormalizuje, tak rast produktivity práce niekde na úrovni možno dve percentá, alebo okolo tohto čísla, spolu s relatívne nízkym rastom zamestnanosti nemôžeme čakať nejaké vysoké čísla. Takže tých dve a pol - tri percentá po odoznení týchto super rokov kvôli automobilkám je reálny. Ale keby sme robili dobré reformy, tak by mohol byť aj vyšší."

Branislav Žúdel: "V princípe súhlasím, že tie čísla, už to bude len o tej debate, či dve a pol, tri, tri a pol. Napríklad Medzinárodný menový fond, ktorý robí aj také dlhodobšie prognózy za ten horizont 2020, tak on nám tam predpokladá rast tri celé štyri percentá až do 2023, myslím. Európska komisia je o niečo skeptickejšia, tam je to okolo troch percent. Takže niekde takto to vidíme v priemere. Ak sa teda niečo nestane."

Daniel Horňák: "Keby ale vláda chcela zvýšiť to tempo rastu, aké opatrenia, aké reformy by k tomu viedli? Je to len o tom hľadaní veľkých investorov, ktorí raz za pár rokov teda prídu a budú teraz pôsobiť na Slovensku? Alebo sú tu aj iné reformy, vnútorné fundamenty, ktoré by mohli pomôcť k tomu zvýšeniu tempa rastu? Z vášho pohľadu."

Branislav Žúdel: "Určite sa prikláňam najmä k reforme školstva, čo by pozitívne zasiahlo trh práce. Toto je reforma, ktorá však prinesie výsledky až v takom dlhšom horizonte, ale teda platí, že tým skôr ju treba spraviť. Takže určite toto je jedna z tých kľúčových reforiem. A potom zamerať sa stále, ten kurz, ktorý sme nastúpili desať - pätnásť rokov dozadu, je dobrý - malá otvorená ekonomika, ktorá sa drží silných základných partnerov. Zapojenie do toho medzinárodného obchodu je istá forma poistenia Slovenska, alebo slovenskej ekonomiky, slovenských zamestnancov. Keď sa nedarí, neviem, na východe niekde, vyvezieme inam. Keď sa nedarí na západe, zase vyvezieme inam. Čiže tá stabilita je celkom dobrá v posledných rokoch napriek volatilitě exportu. Exporty rástli v poslednom roku polovičným tempom a vôbec sme to nepocítili. Takže je to dobrá vec a pokračujme v tomto. Zamerajme sa na to školstvo, na najslabšie komunity, kde by sme dokázali tie najväčšie benefity získať zapojením ich na trh práce."

Daniel Horňák: "Na tlačovej konferencii premiér a minister financií informovali v rámci opatrení o podpore cestovného ruchu, zvyšovaní platov v štátnej i verejnej správe. Takisto duálne vzdelávanie spomínali. Pán Valachy, aký je váš názor na to, čo by vláda mohla robiť, aby teda pomohla ekonomike o dva, tri, päť rokov neskôr k vyššiemu rastu?"

Juraj Valachy: "Dnes cítime veľký regionálny rozdiel v tom, že kde práca je a kde sú ľudia, ktorí chcú pracovať. Na jednej strane máme západné Slovensko, kde je desaťtisíce voľných miest, aspoň tak sú deklarované, a podniky musia naozaj veľmi aktívne, možno aj trošku na hrane zákona sem dovážať ľudí, ktorí tu pracujú zo zahraničia. Na druhej strane máme východ Slovenska, alebo juh Slovenska a východná časť, kde sú dvojciferné miery nezamestnanosti. Čo je úplne že dva svety, ktoré žijú úplne iným životom, inými problémami. A keby sa z

krátkodobého hľadiska možno by sa podarilo tam dotiahnuť nejakých dodávateľov, nejaké väčšie firmy. Problém je, že možno oni ani veľmi tam nechcú ísť, lebo tam nie je rozvinutý ten ekosystém firiem, nie je tam rozvinutá infraštruktúra a naozaj proste pre nich je ekonomickejšie si postaviť závod niekde tu pri Trnave, kde majú takmer všetkých svojich dodávateľov, a áno, radšej bojovať s nedostatkom pracovných miest nejakým dovozom. Čiže toto je, že veľká vec, veľká výzva do budúcnosti, že my im už nevieme ísť veľmi s nezamestnanosťou nižšie, pokiaľ nevyriešime tieto problémové. No, stále ich je veľmi veľa, tých regiónov, kde tá nezamestnanosť je veľká v dôsledku aj zapojenia tých sociálne slabších vrstiev. A toto je taký krátkodobý, veľmi ľahko dosiahnuteľný potenciál, kde ešte môžeme narásť. No a potom sú tie strednodobé, dlhodobé. Presne, vzdelávanie nám veľmi veľa mladých, dovoľím si povedať, že sú v priemere takí tí šikovnejší, odchádzajú do zahraničia na štúdium. Čo je fajn, ja tiež som bol osobne študovať v zahraničí a mám z toho veľmi dobrú pozitívnu skúsenosť. Len potom ich musíme zlákať aj naspäť, aby prišli domov, a to môže byť problém. Pretože pokiaľ my sa budeme, zase zostaneme v tej škatuľke montážna dielňa, alebo proste že výrobné závody, tak sa sem nevrátia, lebo nebudú mať dôvod. Ale pokiaľ sa pripoja k tomu aj nejaký výskum, vývoj a pokiaľ budeme vedieť robiť, ponúknuť aj nejaké iné typy zamestnania s vyššou pridanou hodnotou, tak sa tí ľudia sa sem vrátia. Nie je rozumný dôvod, prečo by sem nešli. Takže toto je taký ďalší, taký vyšší level toho, že ako tá ekonomika musí rásť. Keď chceme dobiehať západné krajiny, Rakúsko alebo Nemecko, tak si nemôžeme vystačiť len s tým, že budeme tu montovať autá."

Branislav Žúdel: "Možno by som nadviazal na Jura, keďže máme rovnakú školu zo zahraničia, že naozaj tie platy zavážia. Či už dobré platy v štátnej správe, nemusí byť tá štátna správa prebujnelá na to, aby mala lepšie platy, aby dokázala prilákať odborníkov. To isté v školstve. Tam nemôžu byť podpriemerné platy, lebo tak budú potom vyzerat' aj tí učitelia, ktorí sa budú hlásiť na tie pozície. A čo sa týka toho turizmu, turizmus možno by vedel niečo zachrániť, ale ten turizmus funguje tak, že najprv tí ľudia niečo zarobia v tých automobilkách, a potom idú tie peniaze na ten turizmus na Slovensku a na ten východ Slovenska sa až nedostanú. Tí ľudia zastanú niekde pri Tatrách a tam ďalej už je to veľmi slabé. Takže od turizmu by som si až tak veľmi toho nesľuboval, ale bude to nejaké malé pozitívum."

Daniel Horňák: "Pán Valachý, keby ste mohli upresniť ešte ako rozhábať teda tie menej rozvinuté regióny. Sú to podľa vás teda predovšetkým investície do infraštruktúry, ktoré by pomohli aj nakopnúť tieto oblasti, alebo turizmus, alebo aké teda opatrenia by podľa vás pomohli?"

Juraj Valachy: "Myslím, že vláda v poslednom období naozaj tomu venuje pozornosť. Boli identifikované, alebo vôbec každý región, ktorý je menej rozvinutý, má identifikovaný svoj program. Bola na to vyčlenená proste jednotka, ktorá toto rieši. Pán Marcinčin toto zastrešuje. A podľa mojich informácií naozaj tam tí ľudia robia veľa, veľký kus dobrej práce. Infraštruktúra je dôležitá, len tam si treba uvedomiť, že my vieme postaviť kvalitnú, perfektnú infraštruktúru v horizonte možno pätnástich - dvadsiatich rokov, ak vôbec. A my keď im chceme pomôcť dnes, tak aby to cítili možno o rok, o dva, tak nemôžeme čakať na to, že bude diaľnica postavená južnou cestou do Košíc o dvadsať rokov. To dovedy tam možno už nikto nebude, a keď aj, tak to bude jeden veľmi spustnutý, zanedbaný región. A to si nemôžeme dovoliť. Takže keď hovoríme o infraštruktúre, tak takej, ktorú vieme reálne postaviť v horizonte piatich, maximálne desiatich rokov. A to sú skôr riešiť cesty prvej triedy, rozšírenie, skvalitnenie a podobne, že musíme si nalíat' čistého vína a povedať si, na toto máme peniaze postaviť za päť rokov a na toto máme peniaze postaviť o dvadsať rokov. Povedať to nahlas,

férovo. A myslím si, že všetci by súhlasili, keby sme do toho regiónu išli a dali im na výber, tak by povedali, že radšej nám urobte dobrú cestu prvej triedy s odbočovacími pruhmi, so všetkým možným, ktorá bude kvalitne udržiavaná, len nech to tu je, a nie čakať nejaký vzdušný zámok o dvadsať rokov, bohvie čo sa stane dotedy."

Branislav Žúdel: "Ja úplne súhlasím, lebo na opravy ciest prvej triedy ide za jeden rok asi, neviem, jedna desatina možno toho, čo dávame na diaľnice, možno ešte menej. Takže v tomto smere sme určite za, aby sa investovalo do tej lokálnej infraštruktúry. Lebo keď vidíte, rozpadávajú sa mosty niekde na východe, potom vytvára to obchádzku na jeden - dva roky, niekoľko desiatok kilometrov. Takže úplne zbytočná vec, ktorá by sa dala jednoducho vyriešiť."

Daniel Horňák: "Ešte aktuálna téma, ktorá sa dotýka bezprostredne menej rozvinutých regiónov. Včera bola schválená novela zákona o regionálnej investičnej pomoci, ktorej cieľom je práve nasmerovať štátne stimuly a investície do tých menej rozvinutých regiónov, majú byť zvýhodnené takéto stimuly. Pretože vieme, že doteraz veľká časť tých stimulov podporovala investície, ktoré sme hovorili, práve do tých vyspelejších regiónov. Pán Žúdel, môže z tohto titulu, môže toto priniesť nejakú reálnu zmenu, že naozaj tie investičné stimuly začnú trochu viac prúdiť tam, kde sú viac potrebné?"

Branislav Žúdel: "Tak záleží aj na tom, aká pridaná hodnota bude v tých investíciách. Keď investor bude deklarovať veľmi veľa pracovných miest, že vytvorí, tak s veľkou pravdepodobnosťou to budú investície s malou pridanou hodnotou. Takže tieto dokážu zamestnať ľudí, ale tie platy nebudú až také dobre. Takže nejaký posun tam možno bude, ale hovorím, nečakajme, že by to zase pomohlo odstrániť ten problém. Ten problém sa bude riešiť veľmi dlho, to musí byť kombinácia opatrení. Nie len príchod investorov, ale aj investovanie do školstva, do tej lokálnej infraštruktúry, ako sme povedali."

Daniel Horňák: "Zastavme sa ešte pri trhu práce. Vy už ste načrtli, že teda ten vývoj má byť veľmi dobrý, rekordné úrovne nezamestnanosti aj zamestnanosti. V podstate sú tu tri riešenia. Príchod Slovákov zo zahraničia, príchod cudzincov, alebo lepšie využívanie rezerv v rámci nezamestnaných. Čo vláda robí, alebo čo by mala robiť v rámci týchto troch, alebo kombinácii týchto nástrojov, aby odľahčila tú situáciu na trhu práce?"

Juraj Valachy: "No základný problém, alebo teda demografický fakt, ktorý tu máme, je, že keď zoberieme populáciu medzi pätnásť až šesťdesiatštyri rokov, to sú tí ľudia, ktorí potenciálne môžu pracovať, niektorí povedzme tí študenti len nejaké čiastočné úväzky, takisto ako aj ľudia, ktorí sú v blízko šesťdesiat, okolo dôchodkového veku, tak tam tiež tá zamestnanosť nebude nejaká veľká, ale proste to je práceschopné obyvateľstvo, ktoré je štandardne považované. A nám počet ľudí v tomto veku bude klesať medziročne o dvadsaťtisíc každý rok menej. Čiže na jednej strane to máme úbytok ľudí v produktívnom veku, ale samozrejme ešte stále sú rezervy v tom, že nie všetci, ktorí chcú pracovať z týchto ľudí, im tú prácu aj majú. Čiže my vieme zvýšiť zamestnanosť tým, že všetci v tomto veku buď tuná prácu nájdú, ale tento trend je jasne daný. Proste každý rok máme o dvadsaťtisíc ľudí menej v tomto produktívnom veku a toto bude pokračovať ďalšie roky, X rokov ďalšie roky. To je prvý problém. A na druhej strane potom tu máme ekonomiku, ktorá potrebuje stále viac a viac nových zamestnancov. Čiže vieme my, áno, zvýšiť takzvanú participáciu, alebo že ľudí, ktorí zamestnanosť, že ľudí, ktorí sú v produktívnom veku, tú prácu aj pracujú. A tam sú ešte dosť veľké rezervy v tomto. Potom vieme nejakým spôsobom nie že motivovať, ale ono to príde

samé, to vláda s tým nič nevie urobiť, že ľudia, ktorí pracujú dnes v zahraničí a dochádzajú na týždňovky a podobné veci, ktoré aj z rodinného a sociálneho aspektu nie sú moc dobré, oni si nájdu prácu na Slovensku, ale ten platový rozdiel je ešte stále asi veľký. No a potom sú tie sociálne znevýhodnené skupiny, ktoré, pre ktorých bude asi... kde je najväčší potenciál na jednej strane, ale asi sa tá práca bude hľadať najťažšie, pretože sú s tým spojené aj vzdelanostné požiadavky, ktoré tí ľudia na jednej strane majú a ktoré možno zamestnávateľa požadujú. Ale toto sú veci, základné fakty, ktoré budú ovplyvňovať ten vývoj na trhu práce. A tým, že bude menej ľudí schopných pracovať a ekonomika bude stále viac a viac potrebovať ľudí, tak budeme to musieť nejakým spôsobom kompenzovať ľuďmi zo zahraničia tak ako doteraz."

Branislav Žúdel: "Možnože by som ešte doplnil, že jednu vec, že v ktorej má Slovensko rezervy, a to sú také flexibilnejšie, krátkodobejšie úväzky pre dôchodcov, pre ženy po materskej, že toto by tiež pomohlo zvýšiť tú participáciu a zvýšiť množstvo pracovnej sily. Takisto, presne ako bolo povedané, aby menej ľudí odchádzalo do zahraničia, prípadne sa aj začali trochu vracieť. Už sme to zachytili, merali sme prostredníctvom zdravotného poistenia pohyb ľudí a už sme videli v roku 2016, 2017, že to čisté saldo, že už sa preklápa, že už viac ľudí prišlo na Slovensku ako z neho odišlo."

Daniel Horňák: "Ako vnímate ten element, ten faktor prichádzajúcich ľudí zo zahraničia, ktorí pracujú na Slovensku a najmä z tretích krajín? Mal byť schválený zákon, ktorý by mal uľahčiť podmienky zamestnávania, skrátiť pod tri mesiace tie lehoty, ten proces náročný. Má sa vytvoriť zoznam profesií, kde by platili tieto jednoduchšie podmienky, v rámci ktorých by ľudia takto mohli jednoduchšie chodiť na Slovensko pracovať. Ako vnímate takéto opatrenia?"

Branislav Žúdel: "Ja sa bojím, že či ten zoznam profesií nebude práve zameraný na tie najnižšie, najproduktívnejšie, neviem, káblové zväzky výroba a podobne, čiže..."

Daniel Horňák: "Podľa ministra práce áno, toto spomínal."

Branislav Žúdel: "Čiže radšej poďme do väčšej pridanej hodnoty, aby mali vedci u nás možnosť získať ľahšie pracovné víza, aby sa vlastne usádzali na Slovensku možno s celou rodinou, aby tam nebolo nejaké že dochádzanie a potom veľkú časť tej mzdy si so sebou odnesú vlastne a spotrebujú ju už v tej domácej krajine. Takže skôr by som nejakú nesnažil sa nejakú rozlišovať, diskriminovať jednu, druhú časť profesií, ale zamerať sa čo najvyššia pridaná hodnota tak, aby môžu to byť aj príbuzné krajiny Slovenska, aby tá jazyková bariéra bola čo najrýchlejšie a najlacnejšie prekonateľná, a tým pádom ušetríme na tomto a tí ľudia budú úplne integrovaní veľmi jednoducho."

Daniel Horňák: "Každopádne vláda musí riešiť ten akútny nedostatok pracovnej sily v tých odvetviach a profesiách, kde je. Takže váš názor na takéto uvoľňovanie a vytváranie vlastne zoznamu profesií, ktoré by mohli chodiť na Slovensko a rýchlejšie byť zamestnaní?"

Juraj Valachy: "No je to prirodzený cyklus vývoja ekonomiky, každej ekonomiky, ktorá ide dopredu, že na jednej strane nám ubúdajú zamestnania s nízkou pridanou hodnotou. A určité firmy, áno, odídu. Proste to je prirodzená súčasť vývoja ekonomiky. To znamená, že výroba s nízkou pridanou hodnotou. Môžeme si ju tu silou-mocou udržať tým, že sem budeme dovážať zahraničných pracovníkov, ale tie benefity z toho, nie som si úplne istý, že sú hodné toho

úsilia. A skôr sa zamyslieť nad tým, prečo programátori z Ukrajiny alebo Ruska nechcú u nás pracovať. Že toto ma viac trápi dneska ako to, že či nejaká firma, ktorá vyrába nejakú jednoduchú vec a kde sa platy pohybujú na úrovni minimálnej mzdy, u nás zostane ďalší rok alebo dva. Že na toto by sme sa mali sústrediť. A z diskusií, ktoré počúvam na túto tému za posledných pár mesiacov, mi vyplýva, že naozaj proste ľudia, ktorí majú, napríklad programátori z Ukrajiny a Ruska, ani neuvažujú o tom, že by sa u nás zamestnali. A naopak ľudia, ktorí pracujú v jednoduchej veci v automobilkách a často za veľmi ťažkých podmienok, sem prichádzajú. Takže toto nie je dobré. My musíme vyriešiť ten systém prijímania ľudí, alebo umožňovania im práce u nás úplne inak pre tých ľudí, ako sú programátori. A to musí byť, že veľmi skôr že pozvanie prídte k nám, nie to, že my uľahčíme bariéry, že nie šesť mesiacov budú niečo vybavovať, ale len tri, ale skôr aktívne ich vyhľadávať, aktívne im pomáhať presídliť sa aj s rodinou, vybaviť tu hneď trvalý pobyt tak, aby po dvoch mesiacoch nešli ďalej do Rakúska alebo do Nemecka."

Daniel Horňák: "Sú to teda rezervy na trhu práce, avizované spomalenie tempa rastu. Ak by ste ale na záver mali zhodnotiť teda ten outlook, ten výhľad ekonomiky z pohľadu firiem, domácností. Teda ako to vyzerá v skratke na najbližšie tri roky?"

Branislav Žúdel: "Tak určite to vyzerá o niečo lepšie, ako to bolo ešte doteraz. Takže ten rast možno nebude dosahovať tie predkrízové úrovne okolo päť - šesť percent, ale určite to bude nadpriemerné. A pokiaľ sa nič zlé nestane, čo my len veľmi ťažko môžeme odhadnúť, tak čakajú nás veľmi zaujímavé roky."

Daniel Horňák: "Pán Valachy, vaše vnímanie, váš pocit? A ešte k tým rizikám, to sme nespomínali, teda aká je šanca, že nič sa nestane v najbližších rokoch?"

Juraj Valachy: "No to tak keď mám odľahčiť diskusiu, tak nazývame, že čaká nás veľká párty v zmysle, že naozaj sú pred nami možno dva - tri roky veľmi dobrého silného ekonomického rastu, ktorý bude zároveň veľmi príjemný, lebo nám budú rásť mzdy, ľudia budú mať stále prácu a budú sa o nich biť, budú mať pocit, že sú žiadani, čo aj bude reálne pravda, takže naozaj ten pocit zo života sa im môže výrazne zlepšiť. Aj štátna kasa bude mať určite viac peňazí a tak. Ale naozaj treba to využiť na to, aby sme tie dodatočné peniaze, ktoré zarobíme, či už štát alebo ľudia, investovali do niečoho rozumného. Lebo tie roky, ako sme hovorili, keď pominú, táto významne, táto výnimočne dobrá doba, nám bude treba na či už na horšie časy, alebo na ďalšie investície, na ďalšie zlepšovanie fungovania krajiny. A tie riziká sú vždy také, ako aj vždy hovoríme. To znamená, že keďže sme naviazaní na západnú ekonomiku, tak áno, vývoj v západných ekonomikách. Z domácich faktorov je to možno zadlženie domácností, ktoré je naozaj veľmi vysoké. To samo o sebe nespôsobí krízu, ani problém, ale keď príde kríza, tak ho zhorší o niečo. Takže to neznamená, že dneska mám zadlžené domácnosti urobia recesiu, to nie, ale keď bude nejaká, tak bude asi dlhšia. Čiže to sú také najväčšie riziká, ktoré ja vnímam."

Daniel Horňák: "Páni, ja vám v tejto chvíli veľmi pekne ďakujem za zaujímavú diskusiu a prajem príjemný zvyšok večera."

Branislav Žúdel: "Dovidenia."

Juraj Valachy: "Ďakujem za pozvanie."

---